ਕਿਸ਼ੋਰ ਘਨਸ਼ਿਆਮਸਾ ਪਰਾਲੀਕਰ (ਮ੍ਰਿਤਕ)

ਬਨਾਮ

ਬਾਲਾਜੀ ਮੰਦਿਰ ਸੰਸਥਾਨ ਮੰਗਰੂਲ (ਨਾਥ) ਅਤੇ ਅਨਜ.

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3794)

ਮਈ 09, 2022

[ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜੀਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 – ਧਾਰਾ 28 – ਅਚਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਲਈ ਕਰਾਰ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ – ਧਾਰਾ 28 ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਚਲ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਲਈ ਕਰਾਰ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ – ਇਸ ਧਾਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਰਾਹਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨਾ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ – ਇਸ ਲਈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਦੀ ਹੈ – ਧਾਰਾ 28 ਨਾ ਸਿਰਫ ਫੈਸਲਾ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਰਾਰ ਦੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ – ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿਆਂਪੂਰਨਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ – ਨਾਲ ਹੀ, ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ, ਸਮਝੌਤਾ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਬਕਾਇਆ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਲੋੜੀ ਸੀ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਕਾਰਣ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਮਤ. ਪੇਨੀਕਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਮਤ. ਦਕਸ਼ਾਇਨੀ, (1983) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 127 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

(1983) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 127 ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪੈਰਾ 11

ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ : ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3794 ਦਾ 2022.

30.01.2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਾਗਪੁਰ ਬੈਂਚ, ਨਾਗਪੁਰ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1637 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਕਿਸ਼ੋਰ ਰਾਮ ਲੰਬਟ, ਮਿਸ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਲੰਬਟ, ਸਚਿਨ ਪਾਹਵਾ, ਮਿਸ ਜਯੋਤੀ ਠਾਕੁਰ, ਮਿਸ ਰੀਤਾ ਪੁਨੀਆ, ਮੈਸਰਜ਼. ਲੰਬਟ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਆਦਿਤਿਆ ਏ. ਪਾਂਡੇ, ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਅਸ਼ਰੀ, ਰਾਹੁਲ ਚਿਤਨਿਸ, ਰਵਿੰਦਰ ਚਿੰਗਲੇ, ਮਿਸ ਅਨੀਸ਼ਾ ਮਾਥੁਰ, ਸਚਿਨ ਪਾਟਿਲ, ਜਿਓ ਜੋਸਫ, ਮਿਸ ਸ਼ਵੇਤਲ ਸ਼ੇਪਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜੀਰ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.

ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

3 .ਇਹ ਅਪੀਲ 30.01.2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਡਬਲਿਊ.ਪੀ.ਨੰਬਰ 1637 ਦੇ 2016 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਾਗਪੁਰ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ।

4. 12.03.2007 ਨੂੰ, ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ 20.09.2002 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਾਸ਼ਿਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੁਰਤਿਜ਼ਾਪੁਰ, ਮੰਗਰੁਲਪਿਪਲਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਦਾ ਸਰਵੇ ਨੰਬਰ 3 ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 10 ਐਚ (ਹੈਕਟਰ), 50 ਆਰ (ਆਰੇ) ਨਾਪਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸੀ।

5. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ 06.12.2010 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 8,78,500/- ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ 7,31,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ

ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਾਕੀ ਰਕਮ 1,47,500/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 11.01.2011 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਰੁ.1,47,500/- ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਰਾਸ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। 12.01.2011 ਨੂੰ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸਬੰਧੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ। 15.01.2011 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ 02.12.2015 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ।

7. ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਉਕਤ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ 13.01.2016 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

8. ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 12.01.2011 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

9. ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

10. ਖਾਸ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 28 ਅਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 28 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਇਸ ਕੇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

"28. ਅਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। —

(1) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ਧਾਰਕ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ਦਾਤਾ ਉਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਚਾਹੇ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੋਵੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

11. ਇਹ ਧਾਰਾ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਗਰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ਦਾਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਚਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਉਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਰਾਹਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 28 ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿਰਣਾਇਕ-ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰਨ

4.....ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਬਣ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸਮਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਸਿਰਫ ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਨਿਆਇ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਖੇਗੀ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਜ਼ਬਤੀ ਧਾਰਾ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਹਤ ਦੇਵੇਗੀ; ਅਤੇ, ਜਿਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਲੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜ਼ਰੂਰ ਨਹੀਂ ਘਟਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।"

12. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਮਝੌਤਾ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 06.12.2010 ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 06.01.2011 ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੁ. 1,47,500/- ਦਾ ਬਾਕੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰਣਾ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਰਕਮ ਦੇ ਬਾਕੀ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਦਿਨ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੇ 11.01.2011 ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਣ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ। ਅਨੁਸਾਰਨ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਰਕਮ 11.01.2011 ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 12.01.2011 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦਾਨਾ ਨਿਰਵਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ। ਲਗਭਗ 3 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

13. ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਧੀਨ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ। ਸਾਡੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਔਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

14. ਨਤੀਜਤਨ, ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 30.01.2018 ਵਿੱਚ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. (ਨੰ) 1637 ਦੇ 2016 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 11.01.2011 ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 1,47,500/- ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਹਾਲ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਬਿਭੂ ਭੂਸ਼ਣ ਬਾਸੇ

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate